

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Egiluvchan pol qoplamalari. Tolali asosda polivinilxlorid pol qoplamalari. Texnik talablar

Rasmiy nashr

NATIONAL STANDARD OF UZBEKISTAN

**Resilient floor coverings - Polyvinyl chloride floor coverings on a filled fibrous backing –
Specification**

Official edition

Ushbu milliy standart EN 13413:2001 ning bir xil qo‘llanilishidir. Stassart, 36 B-1050 Brussels ruxsati bilan qabul qilingan.

This national standard is the identical implementation of EN 13413:2001 and is adopted with permission of Stassart, 36 B-1050 Brussels

Ushbu standart 2025-yil 26-yanvardan boshlab O‘zbekiston standartlar institutining 2024-yil 26-noyabrdagi 77/XSt-son buyrug‘i bilan kuchga kiritildi.

**Ushbu standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish mutloq
huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli**

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

Egiluvchan pol qoplamalari. Tolali asosda polivinilxlorid pol qoplamalari. Texnik talablar
(EN 13413:2001, IDT)

Rasmiy nashr

O‘zbekiston standartlar instituti

Toshkent

So‘zboshi

1 O‘zbekiston standartlar instituti tomonidan QABUL QILISHGA TAQDIM ETILDI.

2 O‘zbekiston standartlar institutining 2024-yil 26-noyabrdagi 77/XSt-son buyrug‘i bilan TASDIQLANDI.

3 Ushbu standart EN 13413:2001 “Resilient floor coverings - Polyvinyl chloride floor coverings on a filled fibrous backing - Specification” xalqaro standartiga aynan o‘xshash.

4 DASTLABKI AMALGA KIRITILISHI

Ushbu standart va unga bo‘lgan o‘zgartishlarni O‘zbekiston hududida amalga kiritish haqidagi axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi. Ushbu standartni qayta ko‘rib chiqish yoki bekor qilish haqidagi muvofiq axborot Standartlashtirish bo‘yicha milliy organning rasmiy veb-saytlari va standartlarning yillik axborot ko‘rsatkichlarida qayd etiladi.

Ushbu standartni O‘zbekiston Respublikasi hududida rasmiy chop etish mutlaq huquqi O‘zbekiston standartlar institutiga tegishli

Kirish

Ushbu standart (EN 13413:2001) CEN/TC 134 “Egiluvchan to‘qimachilik pol qoplamalari” texnik qo‘mitasi tomonidan tayyorlangan, uning kotibiyati BSL tomonidan yuritiladi.

Ushbu standartga milliy standart maqomi eng kech 2002-yil iyungacha bir xil matnni nashr qilish yoki tasdiqlash yo‘li bilan beriladi va ziddiyatli milliy standartlar 2002-yil iyungacha bekor qilinadi.

A va B Ilovalar ma’lumot uchun berilgan.

CEN-CENELEC ichki qoidalariga ko‘ra, quyidagi mamlakatlarning milliy standartlar tashkilotlari ushbu Evropa standartini amalga oshirishlari shart: Avstriya, Belgiya, Bolgariya, Xorvatiya, Kipr, Chexiya, Daniya, Estoniya, Finlyandiya, Frantsiya, Germaniya, Gretsiya, Vengriya, Islandiya, Irlandiya, Italiya, Latviya, Litva, Lyuksemburg, Malta, Niderlandiya, Norvegiya, Polsha, Portugaliya, Shimoliy Makedoniya Respublikasi, Ruminiya, Serbiya, Slovakiya, Sloveniya, Ispaniya, Shvetsiya, Shveysariya, Turkiya va Buyuk Britaniya.

Ushbu standartni talqin qilish yoki qo‘llashda tushunmovchiliklar yuzaga kelganda standartning asli yozilgan tillarining biridan foydalanish tavsiya etiladi.

O‘ZBEKISTON MILLIY STANDARTI

**EGILUVCHAN POL QOPLAMALARI. TOLALI ASOSDA POLIVINILXLORID POL
QOPLAMALRI. TEXNIK TALABLAR**

**ГИБКИЕ НАПОЛЬНЫЕ ПОКРЫТИЯ. АГЛОМЕРИРОВАННЫЕ
ПОРОШКОВЫЕ ОСНОВЫ. ТЕХНИЧЕСКИЕ ТРЕБОВАНИЯ**

**RESILIENT FLOOR COVERINGS. POLYVINYL CHLORIDE FLOOR COVERINGS
ON A FILLED FIBROUS BACKING. SPECIFICATION**

Amalga kiritish sanasi 26.01.2025

1 Qo‘llanish doirasi

Ushbu standart to‘ldirilgan tolali asosda polivinilxlorid va uning modifikatsiyalaridan tuzilgan, ixcham sirt qatlamida va rulon shaklida yetkazib beriladigan pol qoplamalarining xususiyatlarini belgilaydi.

Iste‘molchilarga ongli tanlov qilishni rag‘batlantirish uchun, ushbu standart foydalanish intensivligiga asoslangan tasniflash tizimini o‘z ichiga oladi (EN 685 ga qarang), bu tizim ushbu pol qoplamalarining qayerda qoniqarli xizmat ko‘rsatishi kerakligini ko‘rsatadi. Shuningdek, belgilash talablarini ham belgilaydi.

2 Standartlarga havolalar

Ushbu standart boshqa nashrlardan sanali yoki sanasiz havolalar orqali qoidalarni o‘z ichiga oladi. Ushbu normativ havolalar matnda tegishli joylarda keltirilgan bo‘lib, quyida ushbu nashrlar ro‘yxati berilgan. Sanasi ko‘rsatilgan havolalar uchun faqat keltirilgan nashr amal qiladi. Sanasi ko‘rsatilmagan havolalar uchun havola qilingan standartning so‘nggi nashri (shu jumladan har qanday tuzatishlar) qo‘llaniladi.

EN 424 Resilient floor coverings — Determination of the effect of simulated movement of a furniture leg (Egiluvchan pol qoplamalari. Mebel oyog‘ining simulyatsiya qilingan harakati ta‘sirini aniqlash)

EN 425 Resilient floor coverings — Determination of the effect of a castor chair (Egiluvchan pol qoplamalari. G‘ildirakli stul ta‘sirini aniqlash)

EN 426 Resilient floor coverings — Determination of width, length, straightness and flatness of sheet material (Egiluvchan pol qoplamalari. Materialning kengligi, uzunligi, to‘g‘riligi va tekisligini aniqlash)

EN 428 Resilient floor coverings — Determination of overall thickness (Egiluvchan pol qoplamalari. Umumiy qalinlikni aniqlash)

EN 429 Resilient floor coverings — Determination of the thickness of layers (Egiluvchan pol qoplamalari. Qavat qalinligini aniqlash)

EN 430 Resilient floor coverings — Determination of mass per unit area (Egiluvchan pol qoplamalari. Birlik maydoni uchun massani aniqlash)

EN 432 Resilient floor coverings — Determination of shear force (Egiluvchan pol qoplamalari. Kesish kuchini aniqlash)

EN 433 Resilient floor coverings — Determination of residual indentation after static loading (Egiluvchan pol qoplamalari. Statik yuklanishdandan so‘ng qolgan chuqurlik darajasini aniqlash)

EN 434 Resilient floor coverings — Determination of dimensional stability and curling after exposure to heat (Egiluvchan pol qoplamalari. Issiqlikka ta’siridan so‘ng o‘lchamlar barqarorligi va burilish darajasini aniqlash)

EN 435 Resilient floor coverings — Determination of flexibility (Egiluvchan pol qoplamalari. Moslashuvchanlikni aniqlash)

EN 660-1 Resilient floor coverings — Determination of wear resistance — Part 1: Stuttgart test (Egiluvchan pol qoplamalari. Ishqalanishga chidamlilikni aniqlash. 1-qism: Shtuttgart sinovi)

EN 660-2 Resilient floor coverings — Determination of wear resistance — Part 2: Frick-Taber test (Egiluvchan pol qoplamalari. Ishqalanishga chidamlilikni aniqlash. 2-qism: Frik-Taber sinovi)

EN 661 Resilient floor coverings — Determination of the spreading of water (Egiluvchan pol qoplamalari. Suvning tarqalishini aniqlash)

EN 684 Resilient floor coverings — Determination of seam strength (Egiluvchan pol qoplamalari. Chok mustahkamligini aniqlash)

EN 685, Resilient floor coverings — Classification (Egiluvchan pol qoplamalari — Tasniflash).

EN 12466 Resilient floor coverings — Vocabulary (Egiluvchan pol qoplamalari. Lug‘at)

EN ISO 105-B02 Textiles — Tests for colour fastness — Part B02: Colour fastness to artificial light: Xenon arc fading lamp test (ISO 105-B02:1994, including Amendment 1:1998) (To‘qimachilik. Rang barqarorligini sinash. B02-qism: Sun‘iy yorug‘likka rang barqarorligi: Ksenon yoyi bilan sinov).

3 Atamalar va ta’riflar

Ushbu standart uchun EN 12466 da keltirilgan atamalar va ta’riflar hamda quyidagi atama va ta’riflar qo‘llaniladi:

3.1 To‘ldirilgan tolali asos

Asosan minerallar, sun‘iy va tabiiy tolalar (tarkibda asbest bo‘lmagan), bog‘lovchi moddalar bilan nam sharoitda ishlab chiqarilgan va pol qoplamasi uchun asos sifatida ishlatishga yaroqli asos.

3.2 To‘ldirilgan tolali asosli polivinilxlorid pol qoplamasi

Polivinilxlorid yuzali qavatga ega bo‘lgan va to‘ldirilgan tolali asosga qo‘llanadigan pol qoplamasi.

4 Talablar

4.1 Umumiy talablar

Ushbu standartda ta'riflangan polivinilxlorid pol qoplamalari, tegishli sinov usullari bo'yicha sinovdan o'tkazilganda, 1-jadvalda keltirilgan umumiy talablarga mos kelishi kerak.

4.2 Tasniflash talablari

4.2.1 Ishqalanish tasnifi

Standartda ta'riflangan pol qoplamalari ishqalanish qarshiligi sinovlaridan (EN 660-1 yoki EN 660-2) o'tkazilganda, T, P, M guruhlariga mos kelishi kerak.

Izoh - Sinovlar, qoplama qavatining ishqalanish qarshiligini qalinlikning yo'qotilishi (EN 660-1) yoki hajmning yo'qotilishi (EN 660-2) orqali aniqlash uchun mo'ljallangan. Shaffof ishqoriy qatlamli qoplamalar oldindan T guruhiga tegishli hisoblanadi va sinovdan o'tkazilishi shart emas.

4.2.2 Foydalanish darajasi tasnifi

Standartda ta'riflangan pol qoplamalari, tegishli sinov usullari bo'yicha sinovdan o'tkazilganda, 3-jadvalda belgilangan ishlash talablariga muvofiq turli foydalanish darajalariga mos ravishda tasniflanishi kerak. Tasniflash EN 685 da belgilangan sxemaga muvofiq bo'lishi kerak.

1-Jadval. Umumiy talablar

Xususiyatlari	Talablar	Sinov usuli
uzunligi m kengligi mm	nominal qiymatdan kam bo'lmashligi kerak nominal qiymatdan kam bo'lmashligi kerak	EN 426
umumiy qalinligi mm o'rtacha individual natijalar	nominal qiymat +0.18 -0.15 nominal qiymat ± 0.20	EN 428
maydon birligi uchun umumiy massa g/m ² (o'rtacha)	nominal qiymat +13% -10%	EN 430
chuqurlik qoldig'i (o'rtacha)	o'rtacha qiymat <0.2	EN 433
o'lchov barqarorligi	<0.4	EN 434
issiqlikka ta'sir qilgandan keyin bukilish ¹⁾	<8	
rangning sun'iy yorug'likka chidamliligi	6 minimum	EN ISO 105-BO2: 3-Usul ²⁾
tayanch kesishish kuchi N	o'rtacha > 360 nominal qiymatsiz < 280	EN 432
suvning tarqalishi	suvning sinov qismi chetiga yetib borishi uchun vaqt > 16 h	EN 661
moslashuvchanlik	20 mm mandrel yordamida sinov o'tkaziladi. Agar mahsulotda yoriqlar belgilari paydo bo'lsa, qo'shimcha rav- ishda 40 mm mandrel bilan sinov	EN 435 A usul

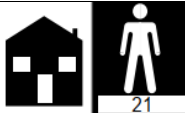

	o'tkaziladi. Agar natijalar boshqa yoriqlar yo'qligini ko'rsatsa, 40 mm diametrli mandrel ishlatilganini qayd etiladi	
¹⁾ Sinov faqat qavatga yopishtirilmasdan yotqiziladigan mahsulotlar uchun o'tkazilishi kerak. To'liq yopishtirilgan materiallar uchun sinov o'tkazilishi shart emas. ²⁾ To'liq o'lchamdagi sinov namunasi ochiq holda qoldiriladi. Rang o'zgarishini baholash uchun esa qo'shimcha sinov namunasi qorong'i joyda saqlanadi, bu namunaga mezon sifatida qaraladi.		

2-Jadval. Ishqor guruhlar uchun resurslarning tasnifi

Xususiyatlari	Ishqor sinfi				Sinov usuli
	T	P	M	F	
qalinlik yo'qolishi Δ / mm	$\Delta \leq 0,08$ ¹⁾	$0,08 < \Delta \leq 0,15$	$0,15 < \Delta \leq 0,30$	$0,15 < \Delta \leq 0,30$	EN 660-1
hajmi to'qolishi F_v / mm ³					EN 660-2
¹⁾ Agar verifikatsiya uchun sinovdan o'tkazilgan bo'lsa					

3-Jadval. Foydalanish darajasi bo'yicha resurslarning tasnifi

Sin fi	Belgisi	Foyda- lanish darajasi	Ishqor qatlarmi ¹⁾ Nominal qiymat			G'ildirakl i stulning ta'siri	Chok- ning mus- tahkam- ligi N/50 mm	Mebel oyog'ining sim- ulyatsiya qilingan harakati	
			T	P	M				
21		maishiy o'rtacha	0,1 5	0,25	0,40	talablarsiz	talablar- siz	talablarsiz	
22		maishiy umumiy	0,2 0	0,35	0,50				
23		maishiy og'ir	0,3 0	0,45	0,65				
31		tijoriy o'rtacha							
32		tijoriy umumiy	0,4 0	0,55	0,80	Agar si- novdan o'tkazilsa, tashqi ko'rinishi o'zgarishi dan tashqari yuzaga hech qanday zarar yet- masligi va qatlamlar ajral- masligi kerak.	Payvandl anganda ishlab chiqaruv chiga muvofiq ko'rsatm alar: o'rtacha qiymat: ≥ 240 individu- al qiymat: ≥ 180	2-turdagi oyoq bi- lan si- novdan o'tkazilg anda Hech qanday ko'rinadi gan zarar bo'lmay di	Payvandlang anda ishlab chiqaruvchi- ga muvofiq ko'rsatmalar: 0-turdagi oyoq bilan sinovdan o'tkazilganda Hech qanday ko'rinadigan zarar bo'lmaydi
41		sano- atlashgan umumiy							
33		tijoriy og'ir	0,5 5	0,70	1,00				
42		sano- atlashgan umumiy							
34		tijoriy o'ta og'ir	0,7 0	1,00	1,50				
43		sano- atlashgan og'ir							
Sinov usuli			EN 429			EN 425	EN 684	EN 424	

¹⁾ O'rtacha qiymat nominal qiymatning +13 % ga teng bo'lishi kerak, lekin 0,1 mm dan oshmasligi kerak. -10 %

Hech bir alohida qiymat nominal qiymatdan 0,5 mm yoki 15 % past bo'lmasligi kerak, qaysi biri kattaroq bo'lsa.

5 Tamg'alash

Standartda ta'riflangan pol qoplamalari va/yoki ularning qadoqlanishi quyidagi belgilarni o'z ichiga olishi kerak:

- a) standart raqami va sanasi, ya'ni EN 13413:2001;
- b) ishlab chiqaruvchi yoki yetkazib beruvchining identifikatsiyasi;
- c) mahsulot nomi;
- d) rang/nusxasi, to'p va rulon raqami;
- e) mahsulotga tegishli sinf/belgilar;
- f) uzunlik, kenglik, qalinlik;
- g) bog'lash usuli haqidagi ma'lumot.

Tozalash va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha ko'rsatmalar mahsulot bilan birga yetkazilishi kerak.

A ilova
(ma’lumot uchun)

Qo‘shimcha xususiyatlar

Qo‘llash uchun zarur bo‘lganda, quyidagi xususiyatlar tegishli sinov usullari bilan tekshirilishi kerak:

- elektr qarshilik (EN 1081);
- elektrostatik xususiyat (EN 1815);
- dog‘lar ta’siri (EN 423);
- og‘ir aylanuvchi g‘ildirak (EN 1818).

B ilova
(ma’lumot uchun)

Qo‘shimcha sinov usullari

Ushbu turdagi mahsulotlar uchun quyidagi sinov usullari ham mavjud, lekin ular spetsifikatsiyaga kiritilmagan:

- namlik ta’sirida burilishni aniqlash (EN 662);
- an’anaviy naqsh chuqurligini aniqlash (EN 663);
- o‘zgaruvchanlikni yo‘qotishni aniqlash (EN 664);
- plastiklashtiruvchi moddalar ajralishini aniqlash (EN 665);
- suyuqlik ajralib chiqishini aniqlash (EN 666);

mustahkamlangan yoki polivinilxloridli pol qoplamasi asosining birlik maydoniga nisbatan massasi (EN 718);

- qavatlarning ajralish qarshiligini aniqlash (EN 431).

Bibliografiya

- EN 423 Egiluvchan pol qoplamalari — Dog‘ga chidamlilikni aniqlash.
- EN 431 Egiluvchan pol qoplamalari — Qavatlarining ajralish qarshiligini aniqlash.
- EN 662 Egiluvchan pol qoplamalari — Namlik ta‘sirida burilish darajasini aniqlash.
- EN 663 Egiluvchan pol qoplamalari — An‘anaviy naqsh chuqurligini aniqlash.
- EN 664 Egiluvchan pol qoplamalari — Uchuvchan yo‘qotishni aniqlash.
- EN 665 Egiluvchan pol qoplamalari — Plastiklashuvchilar ajralishini aniqlash.
- EN 666 Egiluvchan pol qoplamalari — Jel hosil bo‘lishini aniqlash.
- EN 718 Egiluvchan pol qoplamalari — Mustahkamlangan yoki asosli polivinilxlorid pol qoplamalarining birlik maydoni uchun massasini aniqlash.
- EN 1081 Egiluvchan pol qoplamalari — Elektr qarshiligini aniqlash.
- EN 1815 Egiluvchan va to‘qimachilik pol qoplamalari — Statik elektr xususiyatlarini baholash.
- EN 1818 Egiluvchan pol qoplamalari — Yuklangan og‘ir yuk g‘ildiraklar ta‘sirini aniqlash.

Bibliografik ma’lumotlar

SUT 97.150